

Verordening forensenbelasting

Toelichting op het raadsbesluit van 30-09-2026

Deze toelichting gaat over het algemene doel en strekking van de Verordening Forensenbelasting en geeft ook een korte toelichting per artikel in de Verordening.

Wettelijke basis

De modelverordening forensenbelasting is gebaseerd op artikel 223 van de Gemeentewet. Gekozen is voor een zogenaamd 'aangekleed' model, dat wil zeggen dat de tekst van hogere wettelijke regelingen, waar nodig voor de duidelijkheid, is overgenomen.

Algemene toelichting

De opbrengst van de forensenbelasting vloeit in de algemene middelen en de gemeente kan die aanwenden naar eigen inzicht. De forensenbelasting wordt dan ook primair als een algemeen dekkingsmiddel opgevat.

Eén van de factoren op grond waarvan de hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds voor een gemeente wordt berekend, is het aantal inwoners. Forensen zijn echter geen inwoner van de gemeente waar ze als forens verblijven, maar profiteren wel van de door de gemeente aangebrachte en bekostigde voorzieningen. Het 'gemis' aan inkomsten kan de gemeente (deels) compenseren door het heffen van een forensenbelasting. Deze gedachte als rechtsgrond voor de forensenbelasting geldt nog steeds, ook al is de uitkering uit het gemeentefonds gekoppeld aan ongeveer 60 kostenveroorzakende factoren binnen de gemeente. Bijvoorbeeld het aantal inwoners, het aantal woonruimten, de bodemgesteldheid, wel of geen centrumfunctie, etc.

In dit verband besliste Hof Den Haag (29 augustus 1991, ECLI:NL:GHSGR:1991:AS3354) dat de wetsgeschiedenis geen aanwijzing bevat dat de wetgever de hoogte van de forensenbelasting afhankelijk heeft willen stellen van de mate waarin de gemeente uitkeringen ontvangt die geacht kunnen worden verband te houden met de woonforens en/of diens vakantiewoning. De omstandigheid dat het beloop van de algemene uitkering uit het gemeentefonds sinds 1984 in toenemende mate wordt bepaald door de maatstaf van de bebouwing en in afnemende mate door de maatstaf van het inwonertal, staat de heffing van forensenbelasting dan ook niet in de weg.

B. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Definities

Om duidelijkheid te scheppen over de inhoud van het in de modelverordening voorkomende begrip 'woning' is een omschrijving opgenomen in artikel 1. Onder woning wordt verstaan een gemeubileerde woning als bedoeld in artikel 223 van de Gemeentewet. Over de vraag wat moet worden verstaan onder

een gemeubileerde woning is veel jurisprudentie ontstaan. Van belang zijn de bestemming en de geschiktheid voor bewoning.

Artikel 2. Belastbaar feit en belastingplicht

Er is zoveel mogelijk aangesloten bij de tekst van artikel 223 van de Gemeentewet.

Gemeenten kunnen onroerende gemeubileerde woningen zowel in de forensenbelasting als in de onroerende-zaakbelastingen aanslaan. De Hoge Raad heeft dit in 2001 bevestigd: er is geen strijd met enige wettelijke bepaling of discriminatieverbod als beide heffingen naast elkaar worden geheven (HR 9 november 2001, ECLI:NL:HR:2001:AD5329).

Belastingplichtig kunnen slechts zijn natuurlijke personen die in de gemeente geen hoofdverblijf hebben. Of er al dan niet sprake is van het hebben van hoofdverblijf moet worden beoordeeld naar de omstandigheden (artikel 223, derde lid, van de Gemeentewet).

Als de gemeente bij het aanwijzen van degene die voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houdt de keuze heeft, zal het college van burgemeester en wethouders, op grond van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, bij die keuze moeten handelen op basis van een beleid. Hiervoor zijn beleidsregels vastgesteld voor het aanwijzen van een belastingplichtige.

Op meer dan 90 dagen

Er hoeft niet te worden gewacht met het opleggen van de aanslag tot het einde van het kalenderjaar. Als in de loop van het belastingtijdvak de 90 dagen al zijn 'volgemaakt' staat op dat moment de belastingsschuld vast.

Artikel 3. Vrijstellingen

Het betreft hier de verplichte vrijstelling zoals die in het tweede lid van artikel 223 van de Gemeentewet is opgenomen.

Er is al een anticumulatiebepaling opgenomen in de Verordening toeristenbelasting, zodat een belastingplichtige niet beide heffingen betaalt voor hetzelfde verblijf, ook al is dat wettelijk gezien wel toegestaan.

Artikel 4. Maatstaf van heffing en belastingtarief

Het vaststellen van de hoogte van het belastingtarief behoort tot de autonome fiscale bevoegdheid van de lokale regelgever en staat in principe niet ter beoordeling van de rechter. De rechter mag echter wel toetsen of de keuzes van de raad leiden tot een heffing in strijd met hoger recht of algemene rechtsbeginselen. Ook toetst de rechter of alle betrokken belangen bij het nemen van het besluit zijn meegewogen. Dit speelt vooral wanneer sprake is van een lastenverzwaring (zie HR 13 september 2024, ECLI:NL:HR:2024:1178). Dit is de exceptieve toetsing door de belastingrechter.

Vanaf 1 januari 1995 bepaalt artikel 219, tweede lid, de toegestane heffingsmaatstaven. Dit betekent dat bij de forensenbelasting alle heffingsmaatstaven zijn toegestaan behalve die naar inkomen, winst of vermogen.

De raad heeft dus grote vrijheid om binnen de grenzen van artikel 219, tweede lid, zelf invulling te geven aan de in de verordening op te nemen heffingsmaatstaven voor de gemeentelijke belastingen en rechten. Het staat de raad in beginsel vrij die heffingsmaatstaven op te nemen die zich het beste verstaan met het gemeentelijke beleid en de praktijk van de belastingheffing (Kamerstukken II 1989/90, 21 591, nr. 3, blz. 65-67).

In deze verordening is de maatstaf van heffing het aantal logiesplaatsen in een woning. De belasting per logiesplaats (de maatstaf van heffing) bedraagt € 472,60 (het tarief). Er is een maximum maatstaf van de heffing bepaald van 5 logiesplaatsen per woning. Dit tarief is opgebouwd door het geldende tarief toeristenbelasting te vermenigvuldigen met 139 overnachtingen per slaapplek per jaar. Dit aantal overnachtingen komt voort uit analyse van de overzettingen van de rederij en de gemiddelde verblijfsduur. Dit aantal overnachtingen staat gelijk aan ongeveer 4,5 maand bezetting van de logiesplaatsen per jaar. In deze berekening is eveneens een compensatie opgenomen van 5 overzettingen per logiesplaats per jaar waarbij de belastingplichtige eveneens de toeristenbelasting voor de dag van aankomst in het bootkaartje verschuldigd zijn.

Artikel 5. Belastingjaar

In artikel 5 is bepaald dat het belastingjaar gelijk loopt met het kalenderjaar.

Artikel 6. Wijze van heffing

In artikel 233 van de Gemeentewet kunnen gemeentelijke belastingen worden geheven bij wege van aanslag, bij wege van voldoening op aangifte of op andere wijze. In de modelverordening is gekozen voor de heffing bij wege van aanslag.

Artikel 7. Ontstaan van de belastingschuld

In dit artikel is geregeld dat de belastingschuld ontstaat als in de loop van het belastingtijdvak de gemeubileerde woning 90 dagen beschikbaar is gehouden.

Er hoeft niet te worden gewacht met het opleggen van de aanslag tot het einde van het kalenderjaar. Als in de loop van het belastingtijdvak de 90 dagen al zijn 'volgemaakt' staat op dat moment de belastingschuld vast.

Artikel 8. Termijnen van betaling

In dit artikel is de, binnen deze gemeente, gebruikelijke betalingstermijn opgenomen, andere betalingstermijnen zijn toegestaan, zoals bijvoorbeeld in het geval gebruik wordt gemaakt van het maandelijks automatisch laten incasseren van de aanslag.

Artikel 9. Kwijtschelding

Voor deze belasting is geen kwijtschelding mogelijk. De belastingplichtige is immers bevoegd om het bedrag te verhalen op degene die bij hem/haar overnacht.

Artikel 10. Overgangsrecht

Zoals aangegeven worden de aanslagen tijdens het belastingjaar opgelegd. Om onduidelijkheid over de aanslagregeling voor het belastingjaar 2026 te voorkomen, regelt dit artikel dat de oude verordening van toepassing blijft voor belastingplichtigen uit 2026.

Inwerkingtreding

Dit artikel regelt op welk moment de verordening in werking treedt en vanaf welk moment de belasting volgens de nieuwe verordening wordt geheven. Op basis van deze bepaling gaan de wijzigingen in op 1 januari 2027.

Citeertitel

Dit artikel geeft aan met welke verkorte naam de verordening kan worden aangehaald.